

Til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Vedr. forespørgselsdebatten d. 28. maj om FN-topmødet om bæredygtig udvikling i 2002 (Rio+10)

Kære udvalgsmedlemmer,

Jeg skriver til Jer på vegne af miljø- og ulandsorganisationerne i 92-gruppen. Vi er glade for, at Folketinget allerede på nuværende tidspunkt engagerer sig i forberedelsen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg, Sydafrika.

Mødet holdes d. 2-11. september 2002, dvs. under det danske EU-formandsskab. Det gør det for os at se vigtigt, at Danmark vier forberedelsen ekstra opmærksomhed, og at der i Folketinget opnås bred enighed om, hvad Danmark vil gøre i forbindelse med topmødet.

Jeg skal på den baggrund foreslå, at der tages nedenstående initiativer.

1. Danmark bør arbejde for, at topmødet resulterer i et globalt kompromis.

Allerede på FN-konferencen om miljø og udvikling i 1992 i Rio arbejdede den daværende danske regering for et globalt kompromis. Det var således en dansk mærkesag, at de rige lande skulle skabe bæredygtig udvikling og samtidig bidrage med additionel ulandsbistand til gengæld for, at de fattige lande forpligtede sig til også at skabe bæredygtig udvikling. De danske synspunkter blev afspejlet i Agenda 21, men desværre holdt kompromisset ikke i virkelighedens verden. I den forbindelse springer det i øjnene, at de rige lande - i stedet for at øge ulandsbistanden - har reduceret den med mere end en fjerdedel siden 1992.

Der er stadig behov for et globalt kompromis, hvilket blandt andre Svend Auken har argumenteret for i en række sammenhænge, senest på OECD-ministerrådsmødet i sidste uge. Men set med nutidens øjne, bør et globalt kompromis omfatte en lidt anden kreds af problemstillinger, end i Rio. De rige landes forpligtelser bør ikke alene bestå i forøgelse af ulandsbistanden, men også i at sikre de fattige lande bedre handelsvilkår og flere investeringer. De fattige landes forpligtelser bør omvendt bestå i forpligtelser i forhold til såvel miljøbeskyttelse som fattigdomsbekæmpelse (herunder gennemførelse af beslutningerne fra Det sociale Topmøde i København, 1995) samt god regeringsførelse.

I vedlagte bilag er skitseret nogle af de elementer, som kunne indgå i et globalt kompromis.

2. Danmark bør arbejde for, at topmødet resulterer i konkrete resultater, selv om konsensus muligvis ikke opnås.

I den nuværende situation er det svært at forudse, om nogle af de toneangivende lande i Nord og i Syd vil være indstillede på at indgå en aftale om et globalt kompromis på topmødet i Sydafrika. Der er ingen tvivl om, at der bør gøres forsøg på at opnå en sådan aftale, men Danmark og EU bør ikke satse alle kræfter på dette.

Danmark og EU bør således have en plan for, hvordan der kan komme konkrete resultater ud af topmødet, selv om et fælles topmødedokument måtte blive meget svagt. Det bør i den forbindelse overvejes, om EU kan benytte topmødet til at indgå et sæt af aftaler med en bred kreds af u-lande om *eksempelvis*:

- realisering af de rige landes forpligtelser fra Agenda 21 til at overføre teknologi til u-landene på favorable vilkår. Der kan eventuelt satses på aftaler vedrørende overførsel af teknologi ift. vedvarende energi, energibesparelser, udfasning af tungmetaller, herunder bly i benzin mv.
- indførelse af fælles afgifter på fly- og skibsbrændstof, samt aftale om anvendelsen af provenuet heraf.
- offentlighedens adgang til miljøoplysninger og befolkningens, herunder kvinders, deltagelse i beslutninger vedrørende miljøbeskyttelse.
- igangsætning af en proces, der kan lede til indgåelsen af en international konvention om udfasning af anvendelsen af farlige tungmetaller.

3. Danmark bør snarest komme med konkrete udspil på centrale områder.

Den internationale debat om topmødet bærer præg af mange pæne ord om, hvilke problemer topmødet kan medvirke til at løse. Men der er en markant mangel på konkrete forslag til, hvad topmødet kan ende med at beslutte.

Banen er med andre ord åben for lande, der gerne vil præge debatterne op til topmødet. Danmark bør udnytte denne mulighed til at fremsætte et mindre antal konkrete forslag. Sådanne forslag kan dels vedrøre det globale kompromis som helhed og dels nogle af de ovenfor under pkt. 2 nævnte emner.

Det er også vigtigt, at Danmark kommer med egne udspil på nuværende tidspunkt, eftersom Danmark på topmødet - og formentlig også i et vist omfang i den sidste del af den internationale forberedelsesproces - vil komme til primært at markere EU-synspunkter.

Løvrigt vil Danmarks formandsskab for EU under topmødet være en meget stor arbejdsopgave, hvorfor der snarest bør afsættes de fornødne ekstra ressourcer i administrationerne til at sikre en substantiel dansk forberedelse af topmødet.

4. Danmark og EU bør ratificere internationale miljøkonventioner forud for topmødet, ligesom Danmark og EU bør gøre deres til, at de rige lande lever op til deres forpligtelser til at yde bistand til implementering af de internationale miljøkonventioner.

Danmark og EU har i de sidste par år peget på, at topmødet bør være anledningen til at ratifikationen af centrale internationale miljøkonventioner kommer på plads.

I den nuværende internationale situation er det af meget stor betydning, at såvel Danmark som EU evner at ratificere Kyotoprotokollen inden topmødet.

Danmark bør endvidere igangsætte arbejdet med ratifikationen af POP- og PIC-konventionerne samt Biosafetyprotokollen. I en EU-sammenhæng er det også relevant at presse på for ratifikation af Århus-, POP- og PIC-konventionerne, Biosafetyprotokollerne samt FN-aftalen om fælles og stærkt vandrende fiskebestande.

Et typisk træk ved de internationale miljøkonventioner og -protokoller er, at de indeholder bestemmelser om, at de rigere lande skal yde bistand til ulandenes og østlandenes indfrielse af deres forpligtelser. Et næsten ligeså typisk træk ved konventionerne er, at der er alvorlige problemer med at leve op til denne forpligtelse. Disse problemer vil givetvis - og med rette - blive påpeget før og under topmødet i Johannesburg.

Derfor bør EU-landene frem til topmødet gøre sig særlige anstrengelser for at skabe langsigtede løsninger på finansieringsspørgsmålene, herunder såvel finansieringsniveau som de organisatoriske mekanismer for formidlingen af bistanden.

I de senere år har Danmark intensiveret indsatsen for at bistå lande i Øst og Syd med at leve op til deres forpligtelser, men ikke mindst i forhold til Ørkenspredningskonventionen er der behov for en større indsats. En stor del af Danidas program-samarbejdslande og de ulande, der modtager miljøbistand, har problemer med ørkenspredning, hvorfor der er grundlag for en mere systematisk indsats i forhold til implementeringen af denne konvention.

5. Danmark bør udarbejde en national strategi for bæredygtig udvikling, der kan virke som inspirator for andre lande. EU's strategi bør tilsvarende præges af unionens ønske om at kunne udvise globalt lederskab.

Udkastet til Danmarks strategi for bæredygtig udvikling har ikke et indhold, der kan siges at leve op til den selv-proklamerede ambition om at være foregangsland. Udkastet mangler at have som overordnet målsætning, at miljøbelastningen nedbringes til et niveau, som giver fremtidige generationer samme muligheder for at få opfyldt deres behov som de nuværende.

Udkastet til Danmarks strategi for bæredygtig udvikling er endvidere karakteriseret ved at mangle klare delmål med tidsfrister, ligesom der ikke er gjort nogen særlig indsats for at tage højde for de konsekvenser, Danmarks produktion og forbrug har for andre landes muligheder for at opnå bæredygtig udvikling.

Kommissionens forslag til en EU-strategi fokuserer snævert på Europa. Strategien bør som minimum garantere, at alle EU-politikker også vil blive vurderet for konsekvenserne uden for Europa, og den bør i højere grad understrege fællesskabets ønske om at udvise globalt lederskab. Herunder bør strategiens overordnede vision for et bæredygtigt EU inddrage det globale miljøes bæreevne, vigtigheden af at fremme bæredygtig produktions- og forbrugsmønstre samt vigtigheden af fattigdomsbekæmpelse i udviklingslandene.

6. Det officielle Danmark bør gøre en indsats for at engagere befolkningen og erhvervslivet i diskussioner om bæredygtig udvikling.

Topmødet i Johannesburg er en god lejlighed til at få folk til at forholde sig til de globale miljø- og udviklingsproblemer. Den lejlighed vil de danske miljø- og ulandsorganisationer naturligvis søge at udnytte, men også det officielle Danmark bør gøre en indsats. - Ligesom tilfældet var forud for Rio-konferencen i 1992, hvor regeringen tog initiativ til "Vor Fælles Fremtid"-kampagnen.

FN har taget initiativ til nogle få aktiviteter, som søges gennemført på globalt plan for at engagere befolkningen forud for topmødet. Disse og andre initiativer med samme formål bør gennemføres i Danmark.

Der bør også fra officielt hold tages initiativ til at engagere erhvervslivet i topmødet og forberedelsesprocessen.

Idet vi håber, at I må få en god og konstruktiv debat.

Med venlig hilsen

John Nordbo
Koordinator for 92-gruppen

Bilag: Skitse over muligt indhold i et globalt kompromis

Nedenstående liste er ikke fuldstændig – men viser nogle af de grundlæggende faktorer i et globale kompromis.

Alle lande forpligter sig til:

At gennemføre reelle miljøforbedringer igennem implementeringen af en national strategi for bæredygtig udvikling.

At sikre, at en kommende vækst bliver bæredygtig og lever op til de internationale miljøkonventioner.

At overholde FN's charter om menneskerettigheder, herunder kvinders rettigheder, og ILO's grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

At udjævne ekstreme sociale og miljømæssige uligheder, så arbejdet for bæredygtig udvikling på internationalt plan også støttes på nationalt og regionalt plan.

At samarbejde om at opnå fælles fremskridt ved international forhandling, og derved bl.a. sikre et globalt system til overvågning af overholdelsen af indgåede aftaler og sanktionsmuligheder.

At inddrage hele deres respektive befolkning, kvinder såvel som mænd, i planlægning og gennemførelse af samfundsudviklingen.

At arbejde på at opbygge en effektiv statsforvaltning.

At bekæmpe korruption.

Den rige del af verden forpligter sig til:

At støtte bekæmpelsen af fattigdom gennem mere og bedre bistand til de fattigste lande både bilateralt og gennem multilaterale organisationer; massiv teknologioverførsel; gældslettelse og gunstige handelsaftaler - både bilaterale, regionale og gennem WTO.

At støtte opbyggelsen af et bedre miljø og en bæredygtig udvikling i udviklingslandene. Dette indebærer støtte til både institutionel, organisatorisk og teknologisk kapacitetsopbygning. Denne støtte skal også fokusere på de sociale faktorer, der er grundlæggende for individers og nationers mulighed for at vælge en bæredygtig udvikling.

At arbejde for at ændre egne forbrugsmønstre, dels gennem effektivisering og dels gennem fastsættelse af lofter for ressourceforbrug, baseret på økologiske hensyn, social retfærdighed og rimelighed.

Den fattige del af verden forpligter sig til:

At prioritere grundstene i en bæredygtig udvikling - miljø, uddannelse, sundhed, fattigdomsbekæmpelse, social lighed og kvinders ligestilling.

At sikre sammenhæng mellem national politik og internationale konventioner og aftaler.

At sikre lokalt ejerskab og civilsamfundsdeltagelse bl.a. ved at promovere pluralistiske og decentraliserede politiske systemer, gennem bedre vilkår for folkelig deltagelse - både kvinders og mænds - og evt. nødvendige institutionelle reformer.